

Stichting ZorgDier, dieren op bezoek

Mensen die in een zorginstelling terecht komen hebben behoefte aan contact met dieren. Stichting ZorgDier Nederland leidt vrijwilligers met hun huisdier op om bij deze mensen op bezoek te gaan. Maike de Bont is zo'n vrijwilliger, en Majesteit mag een bezoekje meemaken.

Foto: Maike en Chui.

Stichting ZorgDier Nederland

De stichting timmert aan de weg om huisdieren, en sinds kort ook in het bijzonder meer katten, in de zorg in te zetten. Jan van Summeren is initiatiefnemer en voorzitter van ZorgDier. "Sinds een half jaar is onze stichting ook vertegenwoordigd op katten-shows," vertelt hij. "We zijn daar aanwezig om mensen te informeren over de mogelijkheden die katten kunnen bieden in zorgsituaties. Veel kattenmensen kennen ons

nog niet. We geven ook informatie over socialisatie van katten. Hierdoor voorkom je probleemgedrag. Het komt maar al te vaak voor dat mensen naar een nestje komen kijken, en daar kittens treffen die je handen openkrabben. Bij aanschaf van een kitten is het belangrijk om op een goed adres terecht te komen. Daarnaast bied je een kitten extra socialisatie en training, waarin het natuurlijke gedrag wordt gestimuleerd."

Maïke en haar katten

Maïke is een van de vrijwilligers die met haar dieren een zorginstelling bezoekt. Vandaag is ze met twee van haar vier katten in 'De Hazelaar', een verzorgingstehuis voor jong dementerenden in Tilburg. We ontmoeten haar in een kamertje waar straks ook bewoners van het tehuis met hun begeleider de katten komen ontmoeten. De katten zitten elk in een eigen transportkooi, en worden er een voor een uitgehaald. Eerst mag kater Chui, een enorme Abessijn, een rondje door de ruimte maken om te wennen. Hij snuffelt wat aan de tafel, kijkt naar de fotograaf en mijn schrijfblok en nog interessanter, de bewegende pen.

"Katten hebben het nodig om even de ruimte te verkennen," vertelt Maïke, "ook al zijn ze er vaker geweest. Chui is altijd heel snel op zijn gemak, mijn andere kat Flint heeft hiervoor wat meer tijd nodig. Ze hebben allemaal hun eigen karaktertjes."

Nadat Chui op zijn gemak is, mag hij weer terug in zijn transportmand, en wordt Flint tevoorschijn gehaald. Flint is een prachtige grijsgestreepte kater. Hij is een kruising tussen een Bengaal en een Noorse Boskat.

Begonnen met een hond

Maïke werkt al vier jaar bij ZorgDier. "Ik ben begonnen met een hond. De katten kwamen er later bij. De oudste is twee jaar, en

Foto: José geniet van Flint, die met een muisje speelt.

in zorginstellingen

Tekst: Marjan van de Vrie.
Foto's: Jack Tummers
www.spoenk.nl

ze zijn met dit werk begonnen toen ze ongeveer acht maanden waren. Chui is wat ouder dan Flint, en doet het dus een paar maanden langer. Vooraf zijn ze uiteraard goed gesocialiseerd. Tijdens het bezoek blijven de dieren voor hun eigen veiligheid aan de lijn."

Korte aandacht spanne

"De mensen die hier wonen hebben een aandachtspanne van maar tien minuten. Het is ook altijd afwachten hoe ze reageren op de katten," vertelt Maïke terwijl Flint overal aan snuffelt. "Het zijn telkens andere mensen. Je kijkt per persoon en per keer wat en hoe lang haalbaar is. De mensen hier gaan vaak snel achteruit. Per week kunnen dingen veranderen, kan iemand ineens in een rolstoel zitten, of iets vergeten zijn. Voor de mensen is het ook moeilijk om zich op iets te focussen, vandaar dat ik slechts enkele speeltjes op tafel leg."

José

Dan komt er een mevrouw binnen met haar begeleidster. José heet ze. Ze ziet er vriendelijk en verzorgd uit, op het eerste gezicht niets aan de hand. Maar bij het voorstellen merk je dat ze moeite heeft de wereld om haar heen te volgen. José kijkt opgewekt om zich heen, en heeft er zin in om kennis te maken met de katten. "Vroeger hadden wij geen katten, wel honden," vertelt ze. "Maar dieren vind ik heel leuk."

Foto: Flint zoekt contact met José.

Niet zomaar dierenbezoek

Haar begeleidster, Anja, vertelt dat niet iedereen bezoek van een hond of kat krijgt: "Er wordt gekeken voor wie dit het beste werkt, voor wie het een meerwaarde heeft. De bezigheden voor de bewoners zijn zo divers als het dagelijks leven. Er is een ontbijtgroep, lunchgroep, kookgroep, een duofiets waarop tochtjes gemaakt worden, en individueel proberen we de mensen ook te prikkelen met geur en muziek bijvoorbeeld. De bewoners zijn jong dementerenden, mensen tot 65 jaar. De

jongste is rond de 40. Er zijn mensen met dementie vanwege Alzheimer, maar ook door bijvoorbeeld Korsakov of een niet aangeboren hersenafwijking, bijvoorbeeld zuurstoftekort na een hartinfarct. Dat is dus heel divers. Door de mensen te activeren proberen we het proces te remmen. Met een aantal bewoners is het moeilijk om contact te maken. Een huisdier kan hierbij helpen. Katten zijn eigenlijk ideale dieren, ze kunnen op tafel, en zoeken zelf contact."

Foto: Kees kijkt ineens heel levendig tijdens de interactie met Flint.

jonge leeftijd gevonden is langs de kant van de weg, en met de fles is grootgebracht, Chai. Ook dit is een flinke kater, en hij vindt dit werk erg leuk. Hij is altijd heel snel ontspannen. De vierde kat is Ilja, een Siamees. Dat is een heel actieve kater die veel interactie zoekt. Hij kan zichzelf enorm uitsloven, zeker wanneer er een in zichzelf gekeerd

persoon is, waar hij naar zijn zin te weinig reactie van krijgt. Met dit viertal katten kun je dus alle kanten op: verschillende katten bij verschillende mensen."

Wie zin heeft gaat mee

"Met de katten ga ik twee keer per maand naar de Hazelaar. De kat die zin heeft gaat mee. Ze vinden het allemaal leuk, meestal staan er drie van de vier klaar, en stappen zelf de mand in. Flint houdt niet van autorijden, maar vindt het werk wel leuk, en stapt uiteindelijk ook regelmatig de carrier in om mee te gaan."

Blij met reactie

Maike gaat ook af en toe met haar katten naar Halsteren, naar een gesloten GGZ-afdeling voor ouderen met psychiatrische problemen, die een gevaar voor zichzelf of anderen vormen, en hier tijdelijk worden opgenomen. Daar wordt gekeken wat iemand nodig heeft, en welke dosering van welke medicatie nodig is. "Soms zijn mensen daar echt de weg kwijt, of zeggen ze geen woord. Het is soms onmogelijk via traditionele methoden een ingang te krijgen," vertelt Maike. "Ik was daar laatst, een patiënt liep de kamer in, zag de kat daar zitten en riep: "O, een kat? Dan ben ik weg!." Hij draaide zich om en liep weg. Dat bleek

Wat is hij mooi!

Op mijn suggestie dat het fijn zou zijn wanneer er altijd een kat rond zou kunnen lopen, wordt instemmend geknikt. "Het is alleen niet uitvoerbaar vanwege mensen met allergieën. Daarnaast zou de kat binnen de kortste keren twee keer zo breed zijn, omdat iedereen 'zijn' dier wil verwennen. Ook zouden wij als zorgmedewerkers onvoldoende tijd hebben om het welzijn van zo'n kat te waarborgen." Ondertussen laat Chui zich bewonderen door José, "Wat is hij mooi!" en gaat er op zijn voordeligst bij liggen. Wanneer Maike haar daartoe aanmoedigt, voelt ze aan Chui's zachte vacht. Je ziet haar genieten van dit bezoekje.

Verskillende karakters

"De ene kat of de andere maakt veel verschil," vertelt Maike. "Chui is heel rustig en vindt het prima om geaaid te worden. Flint wil altijd graag spelen, en is actief en knuffelig. Hij geeft ook graag kopjes. Vorige week was er een mevrouw met rose lippenstift. Flint gaf haar een kopje, en zat helemaal onder!" Ook de andere twee katten van Maike hebben een heel verschillend karakter, wat heel handig is om bij verschillende mensen aan te sluiten. "Thuis mogen de katten niet op tafel, wanneer ze hun tuijgje aan hebben en als ze aan het werk

zijn wel. Ze gedragen zich dan ook anders. Thuis spelen ze heel wild, zeker met elkaar. Wanneer ze aan het werk zijn zullen ze nooit een nagel uitslaan naar een bewoner."

Kees

Dan komt een andere bewoner nog even kijken, Kees. Zijn vrouw Sjaan staat buiten op de gang te wachten, want ze is bang voor katten. Kees weet het bezoekje aan de katten wel te waarderen. Keek hij eerst voor zich uit de ruimte in, bij het contact met de katten zie je hem ontspannen en plezier beleven aan het aaien van en het spelen met de kat. Kees' blik is ineens levendig, en je ziet de pret in zijn ogen wanneer hij de kat een beetje uitdaagt met een speeltje. Chui is ondertussen behoorlijk afgeleid door Sjaan die zich half verstoopt achter het raampje naast de deur. Wanneer hij wat te stevig geaaid wordt, zakt hij door zijn potjes en loopt zo soepel een paar stappen tot hij buiten het bereik van handen is.

Socialisatie belangrijk

"De katten zijn niet speciaal uitgezocht voor dit werk, maar wel moet ik er zelf een klik mee hebben," vertelt Maike. Vooral de socialisatie maakt dat ze het kunnen. Een van de katten is een gewone huiskat, die op

iemand te zijn die sinds zijn opname nog geen woord had gezegd, en dus was men blij met deze reactie. Dieren kijken op een andere manier naar mensen. Zit je er scheef bij, zitten je kleren niet goed, een dier vindt alles prima, en beoordeelt je niet."

Mensen en dieren bij elkaar

"Oorspronkelijk ben ik opgeleid tot paraveterinair, dierenartsassistent dus. In dat werk speelt het contact met dieren en mensen een grote rol, maar ik miste de verbinding, dieren en mensen bij elkaar. Toen ben ik met mijn hond een cursus gaan volgen bij ZorgDier, en begonnen bij de Heikant, op een afdeling voor ouderen met dementie. Ik vond het zo leuk, en wilde meer voor de stichting betekenen. Ik ben toen projecten gaan ondersteunen, en mensen gaan begeleiden die ook met dieren op bezoek wilden gaan. Ik word blij van mijn dieren, en dat ik dat kan delen met anderen is iets bijzonders.

Overal naartoe met de katten

"Om de katten hiervoor op te leiden ga je overal met ze oefenen, niet alleen in zorginstellingen. Het is de bedoeling dat hun vertrouwen in mij groot is. Het voordeel van goede socialisatie is dat een kat niet snel bang is, ook niet wanneer hij naar de dierenarts moet. Chui kwam vorig jaar met zijn staart tussen de deur, je zag het laatste kootje naar buitensteken. Dat is eraf gehaald zonder narcose. Chui liep op zijn gemak over de onderzoekstafel bij de dierenarts, die zoiets nog niet eerder had gezien."

De katten vinden het leuk

"Afgelopen weekend was er een cursusweekend, waar we een voorbeeldbezoek deden, terwijl in de zaal een groep van 60 man mee zat te kijken. Ilja, mijn Siamees deed het bezoekje alsof er niets aan de hand was. Naderhand ben ik nog alle tafels met hem langs geweest, zodat iedereen nog even met hem kon kroelen. Hij vond het prachtig. We noemen het werken, maar mijn katten vinden het heel leuk," besluit Maike. "Ze voelen aan of je verdrietig of blij bent, en reageren anders op je. Dat is fijn aan dieren. Wanneer we thuis komen zijn ze moe. Dan wordt eerst de krabpaal aangevallen, een paar rondjes gerend om af te

Foto: Katten als Chui maken een beter contact met bewoners van een zorginstelling mogelijk.

reageren en alle stress eruit te gooien, en dan liggen ze heerlijk te slapen."

Vrijwilligers gezocht!

"De gezondheidszorg werkt tegenwoordig marktgericht en de vraag van de klant staat centraal," vertelt Jan tenslotte. "Mensen die met een kat geleefd hebben, hebben vooral behoefte aan kattenbezoek. Voorheen was er alleen aanbod van hondenbezoek. Door publiciteit hoopt ZorgDier meer vrijwilligers te vinden die mensen met dieren in contact willen brengen. De kat is hierbij nog altijd de 'underdog' vandaar dat aandacht in een landelijk blad als Majesteit heel mooi is." 🐱

Meer informatie

Stichting ZorgDier Nederland is een onafhankelijke kennis- en projectorganisatie, die vrijwilligers met hun eigen huisdier werft, opleidt en inzet voor mensen die zorg nodig hebben. Heeft u belangstelling om vrijwilliger te worden met uw kat (of hond), neem dan een kijkje op de website voor meer informatie. Ook donaties om dit werk mogelijk te maken zijn van harte welkom op Rabobank 18.48.22.890, t.g.v. ZorgDier.

www.zorgdier.nl
secretariaat@zorgdier.nl
Tel. 06 10592212.